440Clàssica&Jazz | Oriol Pérez Treviño | Actualitzat el 31/01/2017 a les 06:59

Werther sense reflexió

Crònica de la representació de l'òpera de Massenet al Liceu

L'òpera *Werther*, de **Jules Massenet**, s'està representant fins al proper 4 de febrer al Gran Teatre del Liceu de Barcelona, amb direcció escènica de **Willy Decker**. Aquestes són la crònica i les reflexions que l'obra ha despertat en Oriol Pérez Treviño.

Potser feia massa anys que el drama líric en quatre actes *Werther* (1892) de **Jules Massenet** (1842-1912) no s'interpretava al Gran Teatre del Liceu. De fet, la darrera representació havia estat un 19 de juliol de 1992 amb el mític i estimat tenor canari **Alfredo Kraus** en què, sense cap mena de dubte, era una de les seves grans creacions líriques. No volem justificar amb això el nombre d'anys transcorreguts (gairebé 25) des de la darrera vegada que vam poder gaudir de l'esmentat títol de **Massenet** a Barcelona. Han estat massa anys i no ens val allò que, possiblement, no és una de les òperes més reeixides del compositor francès. Sense anar més lluny: anant a les fonts d'Operabase *Werther* va ser la 55a òpera més interpretada globalment en el transcurs de la temporada 2015-2016 i, deixant de banda el mite de **Kraus**, cal dir que en els darrers anys destacats noms com els de **Jonas Kaufman**, **Roberto Alagna**, **Rolando Villazón** o **Thomas Hampson** (en la versió per a barítion) han abordat el rol del jove poeta creat per la ploma magistral de Johann Wolfgang Goethe (1749-1832). I en aquesta llista ens hem deixat un nom: el del tenor polonès **Piotr Beczala**. Precisament, el poder fet de poder tenir el concurs de **Beczala** és el que va fer que la direcció artística del coliseu líric de la Rambla apostés per Werther i portés l'esplèndida **Anna Caterina Antonacci** (Charlotte). Malgrat ser noms amb carreres importants i estel·lars, aquests dos noms no han fet el seu debut amb un paper escenificat al Gran Teatre del Liceu fins ara, un fet que sorprèn atès que tots dos ja són a la cinquantena. En les representacions on hi ha hagut **Beczala** i **Antonacci**, a judici de la crítica seriosa, hem assistit a un *Werther* de molts quirats on, tanmateix, el gran triomfador de la nit ha estat, com no podia ser d'altra manera, **Beczala**.

Des de les línies de *440Clàssica&Jazz* teníem l'interès posat, però, en el repartiment on hi havia la presència del tenor barceloní **Josep Bros**. Parlar de **Bros** és parlar d'un dels noms amb més pes i importància del nostre panorama musical català, tal com demostra una carrera que l'ha portat fins als més importants teatres d'òpera del món o el fet d'haver treballat al costat de noms i directors mítics. Ho podem dir sense embuts: **Bros**, ara per ara, és un dels noms a tenir en compte quan un ha de preparar un repartiment per a determinats papers de tenor líric en el terreny belcantista (**Bellini**, **Donizetti**).

Però amb el pas del temps el nostre tenor també ha anat abordant altres rols que requereixen més pes en l'expressivitat, com ara aquest *Werther*. **Bros** precisament havia abordat aquest rol ara fa deu anys en la mateixa producció del director d'escena Willy Decker, i el 2011 ja va presentar-lo al Teatro Real de Madrid. Tal com ell mateix reconeixia a l'entrevista publicada al programa de mà, **Bros** sembla que té molt en compte el fet d'haver escoltat col·legues seus com **Alagna**, **Ramón Vargas** i **Alfredo Kraus**, així com als mítics **Nicolai Gedda** i **Georges Thill**.

Però anem a l'important. **Bros** demostra que és un tenor amb personalitat i honestedat màximes on sap construir la seva pròpia lectura. Certament, hi ha un punt en què pot evocar-nos el gran **Kraus**, però **Bros** s'alça amb la seva pròpia personalitat. I això que a la funció del dia 27 de gener a la qual vam assistir no estava, en absolut, en el seu millor moment, ja que acabava de sortir d'una grip, com van informar per megafonia, i de fet ja li havia impossibilitat de fer les seves dues primeres representacions, on va ser substituït pel tenor mexicà **Arturo Chacón**. Però, senyors, diguem-ho clar. El *Werther* de **Bros** no és un tràmit. Hi ha una recerca profunda en la seva

voluntat expressiva.

Tanmateix, però, el resultat global d'aquest segon repartiment, malgrat la interessant contribució de **Bros**, no va assolir les cotes d'excel·lència del primer repartiment. En la construcció musical del *Werther* de **Massenet** és imprescindible un bon suport orquestral. Sota la direcció de l'interessant **Alain Altinoglu**, director musical des del 2016 del Teatre La Monnaie de Brussel·les, l'orquestra va sonar a voltes un xic descentrada, enterbolida sense donar el tremp i la dinàmica dramàtica necessària i provocant, a voltes, dues realitats: la de l'escena i la del fos orquestral.

Sense caure mai, però, en un desgavell sinó en aquella correcció que, maluradament, és massa marca habitual de la casa, un no podia deixar-se de preguntar on era aquella orquestra que havia mostrat un gran fer en les primeres representacions de *Werther* i, no cal dir-ho, en l'impressionant *Elektra* de **Richard Strauss**.

Tot i això, vam poder gaudir d'un cast de veus ben equilibrades entre elles, que van contribuir a l'assoliment d'una lectura del *Werther* que, en la producció de Decker, s'alça també amb personalitat pròpia. Decker, com **Bros**, té una personalitat distingible amb els seus típics plans inclinats, cadires, contrastos de color que delecten els que s'immergeixen en la psicoanàlisi i la psicologia profunda. Per cert, va ser esplèndida la contribució de l'article *Sobre el suïcidi de Werther*, del psiquiatra Juan Luis Linares, en el programa de mà.

Potser va ser la manca de més passió i incisivitat globals el que, al finalitzar, no ens van permetre situar-nos en aquell espai de reflexió que el sotasignant recorda de les vegades que havia escoltat **Alfredo Kraus** com a *Werther*. Tal com ens va ensenyar Albert Camus a *Le malentendu*: "No hi ha més que un problema veritablement seriós: el suïcidi".

El suïcidi, aquesta realitat social de la qual no volem sentir parlar però que existeix, és la base de l'argument de l'obra. I aquest argument en forma de reflexió, tanmateix, és el que vam trobar a faltar a la fi d'aquest *Werther*. Ara recordarem durant anys aquest *Werther*. El motiu? Corroborar una vegada més aquesta realitat musical anomenada **Cor Infantil Amics de la Unió** de Granollers que s'erigeix, amb justícia, en un dels grans actius del nostre panorama musical. Per molts anys.

A la memòria de Jordi Miró